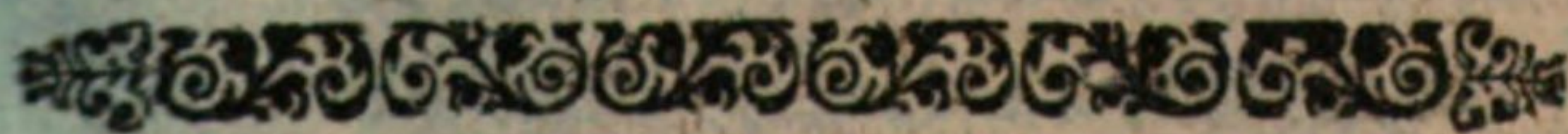

JOHANN: GOTTLIEB
BÖTTICHER

U: Medicin: Doctor: Hafniens:

SCRUTINIUM MEDICUM

1. De V: Sectione in Variolantibus adultioribus instituenda.
2. De Malo Hypochondriaco.
3. De Vera fluidissimi nervei, seu Succu nervosi existentia, ejusq; genuino usu, nervorum cavitate, & Mercurialium effectu in Machina humana.

HAFNIÆ,

Typis Paul: Joh: Phœnixbergiani. 1724.

Imprimatur,

G: F: F: de Frankenau.

Serenissimi Potentissimiq;
Daniae & Norwegiae Re-
gis, ac Ducis Holst:

Primario Status Ministro. Cancellario
in Dania summo. Praefecturae Flensburg;
Gubernatori. Universitatis Regiae Pa-
trono Gratiosissimo,

&

*Ordinis Elephantini Equiti-
aurato,*

Illustrissimo &

Excellentissimo Heroi Do-
mino Domino

**ULDARICO
ADOLPHO**

Comiti

de Holstein in Holstenburg

Domino meo Gratiosissimo,
Salutem Perpetuam!

)(2

Georgius Philippus
Johannes de Houtwoud
gis, ac Quis Hollar
Primarius Status Minister
in Dania functione Transitorius
Gubernatoris Civitatis Regiae
anno Gratulationis

Ordini Elephantini Equitis
munito
Illustrissimo
Excellentissimo Heredi Do-
mino Domino

ULRICUS
ADOLPHUS
Comiti

de Holslein in Holsenburgh
Domino meo Gratulationis
Salutem Perpetuam!

1711

Illustrissime atq; Excellen-
tissime Comes, Domine
Gratiosissime.

Omnibus & singulis su-
premam legem Salu-
tem esse debere publicam, ne-
mo inficias ibit. Et legem na-
turæ tanquam normam & re-
gulam omnium Legum, nun-
quam abrogari, sed aliquomo-
dò saltem derogari posse, ne-
mini non constabit. Non o-
pinionibus, non præjudiciis,
non Philautia, sed sapientia,
ejusq; fecunda genitura, ve-

ritate duntaxat falsa, regatur
 Mundus. Inter multa Reipub-
 licæ universalis fulcra peru-
 tilia, hæc uti ejus solidissima
 summèq; proficua fulcimen-
 ta, à Mecœnatibus clavum
 tenentibus, statum scilicet
 Medicinæ vel Rempublic.
 Medicam circumspectè & de-
 bitè ordinatam, constitutam,
 omnibusq; in punctis con-
 servatam, ac Oeconomiam
 universalem (die Hochlöbliche
 Landes Oeconomie) probe
 & debite institutam, atq; ad-
 ministratam immeritò recen-
 sere non dubitavi. Etenim, ex
 Medicina Dei veluti munere
 &

& opera, ac præcellentissima totius generis humani conservatrice, si a Thraſonum vel Medicaſtrorum, Impoſtorumq; inſidiis & inſultibus ſarta ac tecta tueatur, in Rempublicam univerſalem, vel genus humanum incrementum & commodum, indefinenter redundat ſummum. A Politicis ſiquidem univerſalis Reſpublica Familiarum, rerumq; inter illas communium, ſumma poteſtate ac ratione moderata appellatur multitudo. Qve-

madmodum jam, ex contrariis adhuc magis eluſcere

Iuevit Veritas, ita in hisce no-
 stris imprimis Oris, ab Em-
 piria, quæ caput in hoc præ-
 cipue Seculo erigere coepit,
 plusquam pestifera Reipubli-
 cæ infertur pernicies tantum
 non irreparabilis: & profecto
 de Republica Medica, quæ si,
 post hominum memoriam,
 ullis in Regionibus deterior
 exstitit, in hisce Plagis, in hac
 cumprimis Urbe, indeterri-
 mo jam posita agonizat statu,
 fere actum est, nisi a Te GRA-
 TIOSISSIME DOMINE, qui Te
 uti Levanam & mihi balbu-
 tienti Vaticanum, Os aperi-
 entem submissa veneror
 men-

mente mihi aliisq; de Repu-
blica universali, & Medica be-
nemeritis Medicis ad erigen-
dum & constituendum Colle-
gium Medicum, nova Euthy-
mia, novaq; gratiosissime lar-
giatur Entelechia, nisi inquam
hoc modo Mandata quoq; &
Constituta Potentissimorum
ac Clementissimorum Re-
gum, ad muniendam & con-
servandam Rempublicam me-
dicam semel sancita & promul-
gata, inviolabiliter imposte-
rùm ferantur, & teneantur, ac-
nisi ulla sine mora, cum peri-
culum in mora, nobis jam In-
colarum hujus Urbis vale-

tudinis rationem habentibus
 Medicis , & Posteritati, Vi-
 TUMNUS, SENTINUS & CONSUS
 esse velis GRATIOSISSIMUS: nam
 quæ juxta Livian: natura im-
 pedita sunt, consilio expedi-
 untur, & secundum Tacitum,
 plura auspiciis & consiliis
 quam telis, & manibus ge-
 runtur. Simul & Populoscum
 Coo nostro fane beatos esse
 censeo, qui Viros bonos sua
 propugnacula esse intelli-
 gunt, non turres aut mœnia
 tantum, sed prudentium Vi-
 rorum, prudentia consilia.
 Origo nimirum, Pharmaco-
 pœorum, Chirurgorum &
 Bal-

Balneatorum, sicuti prima Scientiæ, & Artis Medicæ nobilissimæ, est Cacoethes, sic quoq; hoc genus hominum, ultra Professionis suæ terminos illicitè, indebitè, & temerariè vagans, se medicos (cum sæpiùs vix pueritiam in Chirurgicis & Pharmaceuticis nactum) a Philantia tumidum, fingens, ac sibi innumeris fraudibus, omne Medicinæ Jus illicitè & audacter arrogans, per hominum mortes falcem in Medicorum messem, tam in Civitatibus, quam Castris mittendo grassatur, ac Rei Publici.

licæ non levem infert stragem. Nec sicco pede prætereunda Taxa Pharmaceutica Hafniensis exorbitans, Rei publicæ valdè perniciofa, & Mulo-Medlicorum, & Speudo-chimicorum, Fumivendulorum, Æruscatorum, Agyrtarum, Circumforaneorum, Vetularum, cæterorumq; innumerabilium Impoftorum, in hac imprimis Urbe, morantium Cohors, quæ quotidiè in vasis jactura figulinam experitur, & ceramicam in dolio, inq; vitas hominum temerè graffatur; Quid? per experio

rimenta fallacia, ac conjectu-
 ras, necem infert homini-
 bus, animasq; eorum negotia-
 tur, nefando & temerario
 ausu, digna est ergo hæc Co-
 hors, quæ Rebus publicis ex-
 terminetur, Levin Lemn: aut
 virgis pollucta, non in hono-
 rem *Dianæ* sed *Hygiciæ* cen-
 sione bubula, fostrum depor-
 tet, vide *Plut: in Lycurg: Strob:*
serm: 29. Inter has denomina-
 tas, & varias alias causas, & o-
 rigines *Reipublicæ* depravatæ
Medicæ, non levisimæ, (1)
 inter plerosq; ex *Philavtia*,
 præconceptis opinionibus, &
 supina læpiùs ignorantia, Me-
 di

dicos , profiliens discordia,
 obtrectatio & invidia multo-
 rum Medicorum, sine meri-
 tis, sine solida in Medicina,
 aliisq; ad eam pertinentibus
 Scientiis in comparata neces-
 saria Eruditione, & Experien-
 tia, ad honoris culmen &
 præstantissimas Spartas eve-
 ctio, qui tum uti Filii albi,
 sine veste Dianam amplecten-
 tes, seü omnes ægrotos una
 Methodo sanare, ac si uno co-
 lopodio omnes calceare annu-
 tentes, cum non satis dolen-
 do Medicinæ dignitatem dama-
 no, proscindunt, prostitu-
 antq; recensere merentur.

Ve

Verum enim verò vivimus
in Mundo, ubi Cæcus Cæco
Dux, hoc est, ubi Dii largi-
untur quandoq; munera sua
indignis, non ideò quod ista
promeruerint, sed quod in
Populi poenam, & incita-
mentum eorum qui publici
commodò ex genio connato,
& scientiis probe instructis,
præesse pollent, illis saltem
sint distributa; ubi quoq;
dignus & indignus simpli-
citer Ablativum adsciscunt,
& virtus sine adversariis se-
cundùm Senecam marcet.
Vivimùs inquam in Mundo,
qui se apertis decipi amat
ocu

oculis, seq; opinionibus regi
 haud indignatur sæpius sto-
 lidissimis, ubi fortuna cæca
 cæcos facit: Cæco enim qvī
 reguntur fortunæ arbitrio,
 cecutire identidem assue-
 scunt: inqvam sententiam
*Cicero in lælio: non ipsa inquit
 sola fortuna cæca est, sed eos e-
 tiam plerumq; efficit cæcos, quos
 complexa est. Itaq; illi efferuntur
 ferè fastidio & contumacia, nec
 quicquam insipiente fortunato
 in tolerabilius fieri potest. Pau-
 cissimi certè fortunam cape-
 re possunt, est enim vaga, in-
 constans, in certa, varia, &
 indignorum fautrix. Primitio*

as frugum Cereri consecra-
bant Veteres, nec iis, nisi a
Sacerdotibus prius delibatis
velci fas erat. Ego quoq; in-
formem, & levidensem hunc
ingenii & Experientiae fœ-
tum nondum mori Xenocra-
tis indulgentem, sed verita-
tem puram amore prosequen-
tem, in Tuum ILLUSTRIS-
SIME DOMINE gremium, ad Tuas
aras, & Sapientiae T. Tribu-
nal, iudicio Tuo expolien-
dum, humanitate fovendum,
Autoritate quoq; sicubi o-
pus erit, ab injuriâ moroso-
rum Centorum, lugillatione
& invidia Malevolorum,

)()(

quan-

quandoquidem cum propter
 fidelia, & summe proficua,
 Potentissimo & Clementissi-
 mo . Regi præstita Servitia
 in xenodochiis publicis, apud
 ingentem, & in auditam æ-
 grotantium, à varia morbo-
 rum Tyrannide, afflictorum
 multitudinem, & propter
 ante unicum abhinc anni lu-
 strum, ad Regis, Principumq;
 interesse seu summum com-
 modum & Publici summum
 emolumentum, cum omni
 animi attentione, indefessa
 industrià, & multo sudore
 elaborata & communicata
 mea Salutifera Proposita quæ
 jam

jam oblivione & corruptione
 planè obruta esse videntur,
 & propter Medicinæ Scien-
 tiam, quam ubicumq; quan-
 tum vires ferre & attribuere
 exiguæ valent meæ, juxta
 Juramenti præstiti vigorem,
 & veritatis tenorem, emen-
 dare, viriliterq; defendere
 gestio, ab invidiosis incredi-
 bilia passus sum, patiorq; e-
 tiamnum, tuendum depo-
 no. Ad spice ergo GRATIO-
 SISSIME DOMINE, quò soles
 sereno vultu, & tolle eum;
 quin etiam mihi ut Entele-
 chiam, & vitæ salutem ex
 T. fonte Benevolentia &

Gratiæ faluberrimo, imper-
 tias, addas, cœptis & studi-
 orum progresfibus faveas, est
 quod oro supplex ac obte-
 stor. Deus Præpotens, qui
 nutu suo omnia regit, & res
 moderatur humanas, salu-
 tem Publici Sapientiæ, Fi-
 dei & Curæ Tuæ, ILLUSTRIS-
 SIME DOMINE commiffam, ab
 injuria temporum defendat,
 Te ducat, cum tota tua IL-
 LUSTRISSIMA FAMILIA ad annos
 Nestoreanos, Confilia & la-
 bores in administrandis con-
 ficiendisq; negotiis fortunet
 arduis, T. GRATIOSISSIME DO-
 NINE, Familiam, egregia no-
 bi.

bilitate, insigni gratia, meritis florentem contra quovis tristes, funestosq; labentis seculi casus firmet. Te deniq; ipsum ILLUSTRIS-
SIME DOMINE, in sinum tutelamq; receptum suum, sub æquo & justo Augusti imperio, ad immortalem Posteritatis gloriam conservet, ac perpetua & stabili felicitate frui patiatur. Vale ILLUSTRIS-
SIME ET GRATIOSIS-
SIME COMES, & Clienti Tuo devotiosissimo, obsequentissimoq; Fave.

JOHANNI GOTTLIEB BÖTTICHER

U: Medicin: Doctori.

Hafniae d: XXVI. Novembr. A: 1723.

amvis Medici peritina-
ti sint, non sibi sed pa-
triæ, sed orbi, quippe
plus ægrorum salutē
prospicere quā pro-
priæ consulere tenentur
famæ; & quamvis non omnis ferat omnia
tellus, nolim tamen quidam putet, nullum
Deum auxilium esse pollicitum immedia-
tum: non enim ars Medica vitam promit-
tit perennem. Medicinam nempe facimus,
non ut mortem evitemus inevitabilem,
sed ut eam integra sanitate expectemus,
usq; adeo ne mori miserum. Medico in-
cumbere sedulo, & ad amissum, morbo-
sam ægrorum perscrutari indolem, & sva-
dente sic verissima experientia, iis facere
Medicinam, nemo inficias ibit: bene judi-
cet, ut bene curet, integritas enim judi-

cii, fons & caput est bene medendi, opportuno hinc omnia quæ agenda, cum ægris tempore, agantur oportet; animæ nimirum curationum, temporum sunt opportunitates. A Medico ergo utut sagacissimo & peritissimo, Sparta sua præscriptam juxta normam fungente, nulla Divina, quia nondum ens est omnipotens, sed humana saltem, quia Ens summâ adhuc limitatum imperfectione, desiderari queunt. Naturæ modo Minister est, hinc præfidia ab eo ægrotis interna ad profligandos morbos semel propinata, nondum proinde sub ejus directione, sed sub Dei benedictione, & propenso naturæ ductu planè & directè jacent, quomodo ab iis media data, in ægrotantium diriguntur euphoriam, paucis, prima Medicamenti exhibitio, sola in Medici est potestate, cætera fortuna sibi vindicat; quocirca, eorum quoque effectus ut semper respondeat efficaciam, viribusque, fieri haud potest. In multis & magnis morbis, secundum Medicorum Parentis estatum sæpius nihil agere est totum agere; & exhaustis ultimo senio vitæ principiis, fati cedendum est, ita volente naturæ conditore, hanc mortem prohibere, nulla ars po-

potest. Dolores lenire, mineramq; morbi aut hæreat in solidis aut fluidis corporis partibus tollere, naturamq; corroborare remediis, assistente Dei gratiâ, situm est in mei aliorumq; in arte Medica probe tinctorum potestate, viscera autem cumprimis nobiliora semel corrupta i. e. omnem opem, conatumq; humanum illudentia, de novo arte medica in integrum restituere, naturamq; à morbo plane pestundatam remediis ad sanitatem redigere, neq; à mea, neq; aliorum pendet potestate, creare enim nova, solius omnipotentis Creatoris opus est: hinc juxta Hippocrat: sanos facere omnes ægrotos impossibile est; & monente Scaligero de Plant: qui morbi sunt incurabiles extra artem sunt, quid mirum? sunt enim extra naturam. Hæc tamen omnia non obstant, quo minus ad conservandam vitam circumspectè ac opportunè in usum trahantur à Deo ordinata remedia; quæ propter absit, ut Deo consilia tribuamus cum exclusione mediorum executionis, iisdem consiliis divinis sapientissimâ ratione simul ordinatorum, Deus & natura nihil frustra fecerunt, quo pacto quoq; credimus Deum, quorum vitam hic

aliquandiu conservare decrevit, illis omnibus etiam media præordinasse, per quæ secundum communem saltem, quem servare solet ordinem agendi, illud effectum dat & ad eum ætatis terminum ipsos perducit, quem simul ipsis fixit: idcirco uti Medico cuiq; (de Mulo Medicorum sub quocumq; titulo veniant, vel Pharmaceutico vel Chirurgico, vel crasso empirico, quorum major copia in Germania, inprimis in Pomerania & in Dania quam muscarum in Armenia actionibus non loquar, quoniam nullam à me admonitionem, sed potius exclusionem, simulac olim Calumniatores apud Romanos ex Republica merentur. A Latronibus non differunt nisi quod hi extra mœnia, isti autem intra mœnia homines occidant. Licentia multorum, ægrotos curandi, quam sæpius, uti famigeratissimus temerarius Medicafter Gallus Gallicus P. Stargard: uromantes absurdus, & ob impudicam fraudulentam vaticinationem Impostor s: crumeni mulgus, & Hafnienfis temerarius Medicafter in Medicina hospes & Idiota, qui suis Medicamentis imò mortis meditamentis, ægrotantium corpora pessundat, plùrime necat, ac suis de-

leteriis consiliis aures & animos mirum in modum fatigat; & licet secund. Anton. in Meliss. p. I. Serm. 56 unum torte successum sol intueatur, errores autem multos tellus operit, acceperunt, æquiparanda ob crassam eorum in Medicina Scientia nobilissima inscitiam est insaniorum ensibus, quâ proh dolor! per hominum temerariè grassantur mortes, illos impunè jujulant ac secundum Plinium eorum animas negotiantur) præmaturæ morti à morbis aliisque casibus accersitæ prudenter obviam ire incumbit remediis, (& omnes ægroti nè propriæ mortis rei essent, legitima & ordinata ad recuperandam sanitatem in morbis remedia, simulac cibum & potum, victum & amictum, ad conservandam vitam requirere, & apprehendere tenentur) sic eventus à Deo expectandus, quomodocumque cadat, ab iis tranquillo cum animo expectetur. Herculei morbi, requirunt quoque ad medelam herculeum opus, seu generosum remedium. Inter morbos variolæ cum primis malignæ seu epidemcè grassantes recensentur magnos, & inter remedia ad istas curandas V. Sectio tanquam remedium generosum, à pluribus in arte medica cla-

clarissimis meritò ponitur Medicis: distinguunt autem mecum individuorum certam temperiem, eorum ætatem, morbiq; tempora. Sedulò inqvirendo, distinctè & clarè morborum connexionem & indolem judicando, qvilibet Medicorum judiciosus sibi acqviret medendi rectam methodum, quæ tanquam quædam veluti Architectura adificii Medici fundamentum est curationum: morbi enim debita cognitio secundum Galenum, curationis est principium; hinc cum istâ à cognitione remedia pauca valent congrua, caduntq; in ægrotorum salutem, sine ista autem, à Polydoro etsi sint inventa & parata, copiosa & pretiosa, deleteria tamen sunt, angve pejus fugienda, ac plusquam pestifera. Paucis ut liqvidorum & solidorum fiat æqualitas, harmonia, concentus, æqvilibrii tandem proportio, svadenda est tempestiva V. Sectio. Generosi hujus remedii efficacia in Variolantibus, etsi jam dudum summo cum successu experta, & in Medicorum annotata proftet scriptis probatissimorum, nullaq; ideo indigeret ulteriori probatione, factum tamen est, ut ob obitum in præterito anno, defuncti Nobilis octo-

octodecim annos nati de Rameln, cui in die, ante eruptionem Variolarum, propter urgentia symptomata, meo svasu instituta est V: Sectio, & cum ea portio mensuram III. vel IV. Unc: haud excedentem detracta est, à supina ignorantia tumidis, imperitis, præjudiciis excæcatis nasutulis, invidiosis, vetulis, imo & plebe judicia hoc remedium generosum passa est sua, quia autem plebi nullum judicium, & cæterorum ignorantia, & præjudicia minimè tollunt, imò nunquam tollere veritatem valent, eorum judicia ideo haud moror, sed ea contemptui habens, me, quò quilibet, meum consilium sana ratione, experientia verà & autoritate in Scientia & arte medica doctissimorum & Peritissimorum se inniti experiatur, veritasq; nullum accipiat naufragium, sed potius à valida quæstionis sequentis decisione, incrementum & commodum redundet in ægrotos evidentissimum, atq; fama nullam patiatur jacturam, me conferam ad quæstionem; an Phlebotomia in Variolarum principio seu ante earum eruptionem apud adultiores cum successu & commodo ægrotantium admitti & institui possit? Resp.
Ve.

Venæ sectio remedium utpote generosum, quod sicuti ubicunq; requiratur & valere possit, nonnisi cum circumspectione instituat^{ur} oportet debita, sic licet in hoc morbo, remedia inter generosa quoq; à pluribus Celeberrimis ponatur Medicis, omnibus circumstantiis prius probè pensatis, provida cum manu celebretur: quippe cum primi principesq; mittendi sanguinis scopi, sunt morbi magnitudo & laborantis robur, teste Hipocrat. & Galen: de Curat. per sangv. mission: c. 9. Quando jam me Havniæ in praxi amplissima per viginti annos observante, variolas dirissimo ibidem epidemicè grassatas modò, non benignam sed malignam præse tulisse faciem, & in curandis iis me summam semper operam locasse, ut febrilem sanguinis commotionem, quæ juxta naturæ leges, in pustulas extremarum quarumcunq; partium desit, ita temperarem & regerem, ut nec minor illa fuerit, quàm debuit, nec major, quàm necesse fuerit, h. e. præcavi semper, nè exclusio impedita sit, aut gravissima se sistentia symptomata nocuerint, eruptio verò rite contigerit; sequatur ergo necesse est, ut à peculiare κακὸνδὲς excitatus &

& introductus sanguinis Orgasmus seu immoderata ebullitio, imprimis si accedat sanguinis copia in adultioribus, tempeſtiva V: Sectione ad feliciorē variolarum eruptionem, & ſymptomatum eam indicantium mitigationem temperetur & imminuatur (de Medicamentis hic nullus eſt ſermo:) Quare ſi æger variolans jam annum exceſſerit decimum, ſi plethoricus, vitæ ſedentatiæ deditus, multo cibi & potus fuerit, imprimis ſi vires conſtent, inſignis ſanguinis adſit orgaſmus, cum agrypniis, præcordiorum anxietatibus, peſtoris oppreſſione, pulſu celeri, æſtu inſigni, partium tremoribus, convulſionibus jam præſentibus, vel metuendis, oculorumq; rubore, ac certâ corporis diſpoſitione interna, uti in defuncto de Rameln ſedulo obſervavi, V. Sectio in morbi Principio ante variolarum eruptionem cum ſana ratione & ſalva conſcientia ſvaderi & admitti poteſt. Quandoq; videm ſanæ conſonum rationi, ex imminutione Maſſæ ſanguinis, non tantum ſubitó enormem ejus ebullitionem coerceri, ſed eo ipſo variolarum ſimul expulſionem promoveri feliciorē; ad mediocritatem enim redacta ſanguini-

gvi-

gvinis ὀρεν̄ deferveſcere facilius, & juxta naturæ intentionem in variolas exire poſſit: cauſa nimirum materialis varioloſa, alias miasma varioloſum, ſicuti naturæ ut onus incumbit graviffimum, ſic quoq; , natura data cauſa occasionali, illud onus ſtatis motus legibus & operis ſecre tionum, à ſe re. movere & expellere annitur; Qvod ſi jam fiat, ut ægrotans in ætatis flore conſtitutus ſit, ubi fibræ ſolidarum jam rigi. diores fieri incipiunt, & Plethoricus ve. rus, vel in eo magna fluidiffimi nervei a. taxia, enormis ſangvinis orgasmus, vel peculiaris diſpoſitio in corpore ad ſtaſes, infarctus, inflammationes obſervetur, le. gitima & ſalubris miasmatis ſecretio à ſangvine impeditur, h. e. motus à centro adperipheriam interturbatur; ab indebito enim orgasmo cruoris, & fluidiſſimi ner. vei ataxia, ætheris ſangvinis vires, pere. grinum ad exonerandum & ſeparandum atteruntur & præpediuntur, ut de hinc sæ. pius, omni exſpectatione citius, opus ſe. cretorium ad ſuſtentandum & abſolvendum, impar reddatur, h. e. natura ſuccumbere incipit, & ægrotans illicò ruendo in ſtatum deterrimum, de vita periclitatur ſua, quid
tum

tum faciendum ? à Medicamentis orgas-
 mum sangvinis & fluidissimi nervei ataxiam
 augmentibus, M. Snea frustrà laceffitur, &
 fluidissimum nerveum sua spoliatur elasti-
 citate, qvo pacto secretio plus interturba-
 tur, qvàm promovetur, & natura eo ipso,
 morbo succumbere, planè cogitur: Ergo
 illud consilium, qvo ætheri sangvinis ma-
 jor se ritè expandendi vis, eòq; modo, pe-
 regrinum fermentum, seu causam materi-
 alem variolosam, è sinu suo, ad circum-
 ferentiam corporis protrudendi addatur,
 apprehendendum: quamdiu enim, ob or-
 gasmus enormem, à miasmate varioloso
 mali moris, & de hinc partium sulphurea-
 rum exaltato nimio motu, & aëris mediæ
 naturæ sangvinis debito renisu sublato,
 motus cruoris intestinus, magis ac magis
 turbatur, & æquilibrium inter fluida &
 fluida & inter fluida & solida tam qvoad
 motum, qvàm qvoad resistantiam magis
 ac magis imminuitur; tamdiu inquam nul-
 la legitima despumatio, nulla debita secre-
 tio, seu salutaris crisis fieri potest. Ex hoc
 fundamento à priori sanà ratione, à poste-
 riori verâ experientia fulto, & auctoritate
 Celeberrimorum Medicorum Practicor:
 B sat.

suffragante, meridianâ luce clarius colligitur, quod in morbo varioloso, secundum præmemorata indicantia exigentia V. S. in principio, seu in primis temporis ebullitionis diebus, cum admonito Hippocrat. in morborum scilicet principio, si quid movendum videtur move, & quæ judicantur, movenda non sunt, verum finenda, individuâ adultioribus, secundum ætatis, anni, Climatis, certæ temperiei, cœterarumq; requisitarum circumstantiarum rationem, cum hac cautela, ne nimis larga peragatur, secari potest. Hoc solidum assertum eo magis confirmatur, quo certius omnibus & singulis in arte Medica probe tinctis, & exercitatis constat, per frequentem narium hæmorrhagiam, ante Variolarum eruptionem, expulsionem earum cum summa ægri Euphoria, subsequutam fuisse, ejusmodi enim hæmorrhagia (quæ ab orgasmo sanguinis, non autem ex simplici anastomosi, vel ruptura vasorum in pulmonibus Sangvineorum, uti non ita pridem certus famosus Medicus statuere, an ex pericia vel imperitia fuerit, omnibus Doctis & peritis dijudicandum relinquo, non erubuit) quæ Sanguis in quan-

tita-

titate aliquvantulum imminuitur, & in nimia ac in debita sua pressione, quodante-
nus confopitur, ob amplius in eo hoc modo
existens spatium, ætheri cruoris, con-
suetum expellendi robur miasma variolo-
sum, denuo redditur: Et quemadmodum
ex antecedentibus patet, in principio Va-
riolarum, & non nisi apud adultiores me-
V. S. saltem admittere, Sic quoque adhuc
majori cum cautela, eam suadendam esse,
ubi in Variolis epidemicis petechiæ vel a-
liæ evidentis malignitatis maculæ appa-
rent, meminisse juvabit: Advires: licet
in Principio non attritæ vel exhaustæ esse
soleant, cujusvis individui & ad certam
corporis dispositionem dirigendam quoque
V. S. admoneo, quantitas enim detrahen-
da in genere determinari nequit, sed pru-
dentis Medici, qui sanguinis copiam &
fervorem, ægri temperamentum, & robur
& ætatem, reliquasque circumstantias con-
sideraverit, relinquitur judicio. Et si quoque
multi peritissimorum dentur Medicorum,
qui & post eruptionem Variolarum, rema-
nente febre. & cum ea se horrendis periculo
plenissimis ostendantibus symptomatis V. S.

Svadeant, quid quod, nisi vires contra indicent, reiterare imperent, uti inter multos fuerunt, (1.) *Henricus Meibomius*, qui in *Dissert. de Variolis Helmstad: hab: in Thes: 48. & 49.* ita scribit; at si quod aliquando contingere norunt *Practici*, erumpentibus licet *Variolis*, febris tamen non maneat tantum, sed & augeatur, & ebullitio sanguinis non cesset, anxietasq; & sitis, & capitis dolores maneant, diligenter perpendere debet *Medicus*, an id ipsum, a sanguinis adhuc copia & effreni nimis ebullitione eveniat, tumq; nova oborta indicatione, Venam iterum secare, nisi forte vires contra indicent, & porro quod si praterea pectus valde oppressum esse difficilis *Spiratio* indicet, si *pleuritis* & *Angina* superveniant, plane non video, cur non ad certum illud in talibus remedium *V: S:* scilicet recurrere liceat (2.) *Thom: Barthol:* in *dissertatione de Variolis Ao. 1656. Hafn: habita ita differit:* Sunt tamen qui etiam erupentibus *Variolis V. nam* secant, quando febris intenditur, anxietas, *Spirandi* difficultas, *angina*, *pleuritis*, lotium crassum & rubrum aliq; *Symptomata* apparent, ut detracta humorum portione, reliqua facilius superentur. Certè inquit si imperfecte prodeant *exanthemata*, naturæ laboranti succurrendum, partim exigua venæ apertione, si copia sanguinis

one-

oneret, quod multorum felix eventus comprobavit, partim sudoriferis, quæ ubi malignitatis suspicio, tutius ad extrema corporis eliminant ichores: Nec metus est, nè materia ad ambitum corporis protrusa revocetur, siquidem extra vasa, quasi Ecchymosi inter cutem cuticulamq; contineatur, & levi ventilatione sanguis misceatur in repletis vasis: habemus præeuntem Galenum; Ego tamen Medic: Practic: ultra 20 annos nunquam post eruptionem variolarum V: Snem svasi. Apud duodecim adultiores utriusq; sexus, ante variolarum epidemiarum eruptionem, ob exigentia indicantia, in summam eorum euphoriam V, S. institui curavi, feliciterq; omnes isti duodecim, post V: Snem celebratam, suo deliberati sunt morbo. Et in emortuo prædicto de Rameln V: S: in principio morbi, & ante eruptionem instituta, magnopere erat salutaris; quandoquidem in subsequuto die, saluberrimo cum aspectu, & remissione omnium in eo horrendorum Symptomatum, quæ erant agrypnia, convulsiones, pectoris diræ oppressiones, præcordiorum anxietates enormes, dolores capitis intensissimi, rubedo oculorum, incipiens angina & plura alia, variolæ erupuerunt, quæq;

ad secundum stadium cum signis felicis & salutaris eventus se jucunde sisteabant, donec ad ejus Parentum eum visitantium adventum, a quo tam insigni perfunde batur lætitia, ut ob eam, unā vel duabus præterlapsis ab adventu horis, in delirium lapsus gravissimum, quod paulo post dirissimis exceptum motibus convulsivis, cum quibus, cum enarrata intervenientia dirissima symptomata, quæ die 8vo post perceptam magnam lætitiā eum obrepebant, omnem Medicamentorum convenientissimorum vim & efficaciam illuderent, ex Dei decreto exspiravit; & certe si hoc consilium, V. Sect: institutæ non apprehendissem, variolæ neq; tam feliciter & cum remissione recensitorum symptomatum, neq; in debito tempore erupissent, sed juvenis primis in diebus ad plures abiisset. Jam & deniq; in eo ero totus, ut secundum data in prioribus promissa, cum Authoritate Celeberrimorum Medicorum opinioni suffragantium meæ, Responsum & assertum corroboraret meum: Sic sonant magni Medici Parisiens: *Guidon: Patini in Thes: ejus Lutetie Anno 1644. publicatis verba reperibilia; Præcipua inquit curationis spes est, in Variolis*

la.

laborantibus in Phlebotomia, quæ vel ineunte, morbo, etiam in lactantibus, imo in tenellula ætate, bimestribus & trimestribus, cito, tutò & intrepide administrata, omne fert punctum. Clarissim.: Willis de methodo curandi Variolas in Angl: libr: de Febr: capit: 15. Olim inter nostrates, inquit hæc res sacra audiebat, neq; sub ullò necessitatis prætextu, Phlebotomia admitti solebat; nuper autem experientia duce, in quibusdam casibus, sanguinem mitti omnino utile & necessariùm esse comprobatur, quæ tamen evacuatio, si in quavis constitutione indiscriminatim adhibeatur nec quando istâc opus fuerit, in quantitate nimis larga peragabatur, magna sæpè incommoda, exinde sequuntur, quod ultimùm Exemplo commonstrat. Vide etiam Sydenham: Observat. Pag. 187. Gaspar Caldera de Heredia in suo tribunali Medico libr. de Variol: cap. 9., neq; ex hac missione inquit, Variolarum timeas retrocessum vacui ratione, hic enim timor, tantum locum habet ubi nullum restat vacuum, & materia criticè operatur, omni materia extra venas propulsa, &c. idem Author, contra ob nonnulla Symptomata ubi vomitum & similia, & certum anni tempus surgentibus Medicis, V. S. ideo dissuadentibus se opponit in loco citato, ita inqviens: nec de-

terreat a sanguine mittendo Vomitus, neq; fluxus ventris si profusus non est, neq; Catharrus, aut Ventris dolor, aut fugax etiam horripilatio, quoniam hæc solent variolarum expulsionem præcedere, & pleraq; alia complicata, & varia accidentia, quæ post sanguinis missionem, aut scificatis, aut siccis cucurbitulis sedabis. Ad certi temporis anni oppositum, sequentibus respondet Low ab Erlsfeld in S. Pract. de Variolis & Morbillis pag: m. 119. de tempore hyemali minor est quæstio, & difficultas, nullius momenti, morbus enim quocunq; tempore invadit, sui medelam seu sui ablationem postulat, eò citiorem, quò gravior incumbit morbi moles, accedit quod sanguinis missio, a nullo instante sydere in bibetur, si præsens affectus, aut necessitas exigat: satius est perinde maligni saturni, b. e. morbi cujuscunq; falcem fugare, quam benignum jovis aut blandum Veneris concursum lethali cum periculo expectare, vel sequi. Itaq; ubi magna ebullitio, sanguinis copia, febris & calor intensus, oppressiones Pectoris, vires sufficientes, tunc certo in principio morbi, b. est, tempore effervescentiæ, sanguinis missio necessaria erit: idem pag. 122. dico (2) infestantibus, & magnum periculum facessentibus, in morbo acuto & Variolis sanguinem quoq; nostris pueris, in
Ger-

Germania recte mitti, quando iis copiosus sanguis, calidus & spirituosus est in Venis, si ebullitio magna, febris intensa, respiratio difficilis, viriumq; robur pro etate adsit. Nec obstat,
„porro pergit p. 123. hic virium debilitas,
„aut tenuioris corporis dissipabilitas in pu-
„eris, cum non agatur de magna, & co-
„piofa sanguinis evacuatione, de qua Ga-
„lenum illo loco locutum multi interpre-
„tes fuisse putant, sed de parva tantum,
„& junioribus corpusculis pro ratione loci,
„& morbi competenti, sanguinis missione,
Ac proinde Zacutus Lusitanus, in veterum
lectione multum versatus, putat de Med:
principum historiis Libr:; histor: 80. quæst:
„47. esse absurdum credere, Galenum V.
„Suis alias amantissimum, hoc auxilium
„in pueris tantopere recusasse, hinc ut di-
„ctus Zacutus, suam hanc sententiam de-
„sanguinis missione puerorum, magis con-
„firmet, variè tum Galeni, tum aliorum
„veterum, Hippocratis, Pauli Aetii, Ori-
„basii, Avicennæ, Avenzoaris, Rhases,
„Averrois, Actuarii præter multa plurima
„Neotericorum testimonia, pro se adducit.
Prælaudatus Celeberr: Med: Low ab Erls-
felt Cæsar. Maj: Achiater & Profess: primar:

Pragenſ: V. Snem multis rationibus, ſua
 longa & probata experientia ſvadens, p. m.
 „ 121. ita inquit: Ego in Praxi obſervavi
 „ & ſæpius feliciter a me practicum eſt,
 „ ſi magna aderant ſymptomata, & penes
 „ plentitudo in quinquennis & ſexenniſ (ta-
 „ ceo adultiores utriusq; ſexus) ſemper fe-
 „ liciter adhibui V S., hoc tamen præmiſ-
 „ ſo, quod paulo ante V. Snem, unum ge-
 „ nerofum expellens ſumpſerint &c: V: S:
 „ autem in debita quantitate peracta, duo
 „ deſuper vel tria Cochlearia alicujus cordia-
 „ lis, expellentis & ſic Deo laudes, ſemper feli-
 „ citer ceſſit, præſertim in caſibus deſperatis,
 „ ubi oppreſſio cordis, & convulſiones urge-
 „ bant. In adultioribus ut ſequitur ſemper ſe-
 „ cutus eſt bonus effectus. Fieri autem debet
 „ prima vel ſecunda vel ad ſummum tertia
 „ ebullitionis die, (quod notanter dico)
 „ ſi am 7. 10. 15. vel 18. aut plurium ſit anno-
 „ rum, & ſupra indicantia & coindicantia
 „ adſint, venam tuto & licite ſecari poſſe,
 „ nullum eſt dubium, ſed neceſſe & oppor-
 „ tunum. De timiditate Medicorum in ſua-
 „ denda V. Sne apud Variolantes ita ſcribit
 „ cit: Auctor pag: 119. Nam revera Medi-
 „ ci quidam aliquando ſunt timidi, & quan-
 „ doq;

„doq; potius ad Vulgi præfertim edentu-
 „larum vetularum, tractationes cavendas
 „quam ad rerum momenta attenti, ac licet
 „videant aliqui eorum subinde meliora,
 „eademq; probent, attamen in aliorum
 „gratiam & negratiam alicujus rugosæ Me-
 „garæ perdant, consueta sequuntur. Ludo-
 „vic: Mercatus de Puerorum morbis cap:
 „22. No. 17. docte & perite ita scribit;
 „sciendum est, hujusmodi Variolas
 „& morbillos exitum semper comitem ha-
 „bere, quendam continentium febrium
 „modum, & certam naturam, quæ ne-
 „cessario tum plenitudinis majoris aut mi-
 „noris, aut ratione ejus dispositionis quæ
 „in Vasis contrahitur, propter succorum
 „effervescentiam prærequirit evacuatio-
 „nem, & eam per Sangvinis extractionem,
 „quo præsidio, magni momenti consequi-
 „mur beneficium. Veteres Medici Arabes,
 „non alibi nisi in Doctrina de febribus, de
 „Variolis agunt, & in illarum etiam cura-
 „tione maxime ad hanc respiciunt febrem,
 „uti Celeberrim: Rhafis in libro ad Al-
 „mansorem Cap. 19, ubi ex professo de fe-
 „bribus egit, quoq; fecit; hunc deinde se-
 „cuti sunt Prudentissimi Medici Sennertus,
 Ri-

„Riverius, Willius Sydenham, aliiq; plu-
 „res. Dantur eqvidem febres variæ, di-
 „versiq; generis sine variolis; sed non dan-
 „tur Variolæ sine febre vel majori vel minori.
 „Welschius Profess Lips. Curat. propr. 4.
 „Decad. 2. itascribit; certè ut in tali lan-
 „guinis fervore, citum aliquod remedium
 „requiritur, ita non video, qvi melius a-
 „liquid & aptius V. S. ne excogitari possit,
 „cum reliqua omnia tardius & lentius agant,
 „nec gravibus Sympatomatibus compescen-
 „dis vel avertendis, ut delirio, convulsi-
 „onibus aphonia &c. Exempla felicissi-
 „morum ex V. Sectione eventuum & malo-
 „rum successuum ex ejusdem intermissione
 „undeq; apud authores prostant, quorum
 „duo notatu digna qvilibet legere poterit a-
 „pud Tiermayer, quorum primum de Ju-
 „vene Barone ingolstady, alterum de no-
 „bilissima Virgine ex intermissione V. S. nis
 „& ideo subsequutorum horrendorum Symp-
 „tomatum: allegat qvoq; Exemplum Clariss.
 „Meibomius in citata Dissertat. de Variolis,
 „de puella nubili, in qua ante eruptionem
 „Variolarum, licet menses & cum ipsis ma-
 „culæ variolarum prorupissent, V. S. cum
 „felicissimo successu instituta. Septalius &
 „Bal-

„lonius utriq; medici Gallici Celeberrimi
 „libr. 4. Animadv. 8. & in labyr. Medic:
 „extric: p. m. 515 & 16. de V Sne in Va-
 „riolis decumbentibus ita loqvuntur: fla-
 „grante etiam malo, secta est vena, copi-
 „osus detractus est sanguis, & hoc in no-
 „cum fuit, imo dato Medicamento, &
 „aperta vena eruptio citatur & accersitur
 „porrò in rubioli & rubentibus pustulis,
 „ubi sanguinis fervor est, pulsus altus mag-
 „nus, plenus & frequens est, tunc Phle-
 „botomiæ locus est Et Blegni in Zodiac.
 „Medic. Gallic. p. 54. in prima morbi in va-
 „sione pueris & adultioribus indiscrimina-
 „tim V. Snem svadet. Jacob Hollerius in
 „Prax: S. Medic. p. 59. in primo aut secundo
 „die ebullitionis, sanguinem detrahendum
 „esse statuit. Nicol: Chesnau in S. Observ.
 „Med: p. 481. V. Snem in principio consul-
 „to svadet. Clarissim: Baglivus Profess.
 „Med: Roman: Observator sagacissimus in
 „S Prax: Med: libr. 1. p. 61. de variolis &
 „Morbillis ita differit; si nimirum Sanguis
 „ferveat, cum impetu caput petat, in-
 „flammationes vilcerum imminent, deli-
 „ria &c: sanguinem statim mittas ea co-
 „pia, qva necessitas urget, porrò in ead:
 pag:

„pag: si Sanguis caput impetum faciat,
 „tensionesq; in hypochondriis adsint, plan-
 „tis manuum & pedum spongas Decoctis
 „emollientibus tepidis turgidulas, apponi
 „jubeo, magno cum levamine. Syden-
 ham: quoq; ubi Phrenitis, in discretarum
 genere adest, praesertim ubi facies non tur-
 gescit, & pustulae magna copia apparere
 incipiunt, V. Snem institui jubet: & Cla-
 riss. Morton ubi Vasorum sangviferorum
 turgescencia & grande Symptoma V. Sectio-
 nem urget ab eo haud abstinendum censet.
 „Michael Angel Andriolo Medic. Ven. de fe-
 „bribus: & morbis acutis p. 161. V: Snem in
 „principio Variolarum instituere suadens
 „imperat. Francisc. de le Boë Sylvius libr. IV.
 „tract. 1. p: m: 139. prax: Med: morbis pue-
 „rorum V. S. hisce verbis suadet, danda si-
 „quidem opera, ut si sangvis redundet in
 „ullo, qui V. S. sangvinis missionem ferre
 „possit, quam primum illa instituatur, &
 „copia conveniens educatur. Sennertus
 „experientissim: Med. Germ: libr: 4. de Fe-
 „brib: Exp: 10 V. S. in pueris variolis &
 „morbillis affectis absolute permittit, imo
 „V. S. si vires & copia adsint sangvinis, po-
 „stulari ait. Høefferus in S. Herc. Med. libr.

„ 7. c. 7. ita scribit. quod V. Snem attinet, e-
 „ am in principio adhibere, ubi Febris val-
 „ de intensa est, corpus Plethoricum, & vi-
 „ res constant, etiam in pueris, quia
 „ spontanea superveniente hæmorrhagia na-
 „ rium aliquando plurimum juvantur, ni-
 „ hil vetat, & tantum abest, V: Sne natu-
 „ ræ cursum impediri, (licet proxime im-
 „ mineat exanthematum eruptio, vel jam
 „ aliquot maculæ appareant) ut eam in su-
 „ perjuvari possint, cui assentiunt ambabus
 „ manibus Plempius libr. 6. Fundam: Med:
 „ Cap: 4. Melchior Sebizius & Joh: Fuchsius in
 „ compendio de Purgation. & V. Sne part.
 „ 2 Cap. 4. Nicol: Franchimond se V. Sne,
 „ multos ex Orci faucibus eripuisse, clarè
 „ contestatur. Rhasis libr. 10. de Remed Cap.
 „ 18. V. S. non modò ante eruptionem, sed
 „ Variolis jam comparentibus admisit,
 „ cui Diomedes Medic: amicus Placentin:
 „ Tractat: de Variolis Cap. 40. assentit. A-
 „ vicenna V. Snem ante & post eruptionem
 „ Variolarum celebrare tract. 4. c. 10. sva-
 „ det, cui assentiunt Forestus libr. 6. Ob-
 „ serv. 46. & 47, Nicol. Fontanus Resp. &
 „ Curat. Medic. libr. 1, Amatus Lusitanus
 „ cent. 3. Curat. 16, & Gremsius in sua Ar-
 bor.

„bor. ruinosā libr. 2. Cap. 3. de Variolis &
 „morbillis Fol. 430. & 31. Ettmullerus
 qvoq; Medic. Germ. Celeberrimus in adul-
 tis plethoricis Variolis affectis, V: Snemin
 principio svadet, conf. ejus Theor. Med.
 „Pract. de Variolis p. 374. Waldschmi-
 dius Medicus Celeberr. in Oper. Med. Pract.
 „p. 1076. ita scribit. V. S. etiam utilis ha-
 „betur statim in principio, cum videamus
 „hæmorrhagiam largiorem institutam, a na-
 „tura proficuum esse, nec tanta in copia
 „postcā Variolas apparere; quibus omni-
 „bus consentit Horstius felicissimus Prac-
 „tic. German. in Epist. Med. 10. p. 53. The-
 „ophr. Bonet. in S. Mercur. compitalit. pag.
 „677. a V: Sne inchoandam esse curatio-
 „nem, si Sangvis aliquatenus redundet,
 „ætāsq; ægrotantium ferre posse videā-
 „tur, eamq; quam primum celebrandam
 „esse statuit. Costerus Archiat. Reg. Sve-
 ciæ in tabul. Pathol. XCVI. p. 389. ita scri-
 „bit: Curatio Variolarum & morbillorum
 „consistit in quantitate minuenda, quæ
 „commodissimè tollitur V: Sne, quæ nul-
 „lum remedium præstantius in veniri po-
 „test, si in principio instituat. Dolaus
 „medicus Celeber. in f: Encylop: Med.
 Dogm:

„Dogm: libr. IV. de Variolis & morbillis
 „p. m. 438. de V: Sne seqv proponit; meo
 „judicio V. Sectio institui potest, si nempe
 „variolis erumpentibus febris existit in-
 „tensior, pressio circulantis Sangvinis for-
 „tior, cum anxietate, respirandi difficul-
 „tate, urina rubra & crassa, delirio &c.
 „tum cum indicium adsit, circulantem san-
 „gvinem, copiosis separatis particulis re-
 „gendis imparem esse & sub onere premi,
 „& forte succumbere posse V: S: quantitas
 „imminuatur, allegat hic Author in ead.
 „pag. Exempl: his verbis: sic non ita pri-
 „dem magno Principi Elector. Bavar: 28.
 „annos agenti, & Variolis laboranti, fe-
 „liciter Venam secarunt ipsius Medici. In
 „historia morbor. Uratislav. p 166. de V.
 „Sne hæc verba prostant: Venæ sect. ferè
 „apud nos celebrata non fuit, quamvis mi-
 „nimè dubitemus, eam habere locum in
 „initio ante eruptionem, in intensiori san-
 „gvinis ebullitione, si æger sit ætatis pro-
 „vectioris, adsit pléthora, cum pulsu mag-
 „no & vehementi & robur virium infra-
 „ctum. J. E. Schaperus Duc. Megapol. Con-
 „siliar: intimus & Profess. medic: Celeberr.
 „Præceptor quondam meus ætatem colen-
 „C dus;

„dus, in Theſ. XXVIII. Differtat de Vari-
 „olis Roſtochi publicat. de V. Sne ita diſſe-
 „rit; de V. Sectione, meam hinc tantum
 „addo mentem, eamq; in initio ſtatim,
 „abq; mora ante eruptionem, ex neceſſi-
 „tate inſtituendam, eſſe cenſeo, ſi æger
 „quodammodo Plethoricus, aut multi ci-
 „bi & potus fuerit, vitæ in ſuper ſeden-
 „tariæ, & præter eas omnes conſideratio-
 „nes, ſi adſit immoderata ſanguinis ebul-
 „litione, cum ſumma inquietudine, pulſu
 „celeri, æſtuq; inſigni. Porro ſi hiſce om-
 „nibus ſuperveniant partium tremores, &
 „vel metuendæ, vel adſint convulſiones:
 „Idem procerto habeo, inde non ſubito
 „tantum ebullitionem coerceri poſſe nimi-
 „am, ſed variolarum ſimul expulſionem,
 „futuram feliciorẽ, id quod Medicorum
 „Celeberrimorum Obſervationibus abunde
 „demonſtrari poteſt. Et in ſeqv: pergit
 ſeqv. verbis. Ne autem inde colligatur
 „dum V.S. in Variolis inſtituendam eſſe di-
 „co, me id de adultis tantum velle intelli-
 „gi, id adjicio adhuc, nullam me hic ex-
 „cipere ætatem, nullumq; Sexum, ſed præ-
 „ter adultos, & infantibus & Pueris, Pu-
 „ellis, junioribus, & nubilibus, præter
 ma-

„mares fœminis, iisq; Virginibus, vel ma-
 „ritatis, viduis, juvenculis vel Senioribus,
 „cum successu Venam secari posse & debere.
 Thomas Bartholinus Medic: & Anatomicus
 „Celeberrimus in Dissertat; de Variolis
 „qvæstion. V. ita differit; De adultioribus
 „robustioribusq; minus dubitatur, at qvia
 „infantes puerosq; tenerioris ætatis sæpius
 „Variolæ occupant, an isti V. S. ferant, di-
 „ctu est difficile; nostris moribus recep-
 „tum est, manum de tabula, ne scilicet
 „tenella puerorum corpuscula dissolvantur,
 „viresq; debilitentur; sed credo hanc reli-
 „gionem & αἰμοφόρον pueris, natura san-
 „guineis, & acuto morbo vexatis sæpè fuis-
 „se exitii causam. Quamvis jam ex mul-
 „torum de V. S. in variolis, recensito-
 „rum Authorum Celeberrimorum opinionibus
 „& allegata Experientia, satis superq;
 „innotescat, eam Infantibus, Pueris, &
 „Puellis valere & institui posse, contestari-
 „tamen qveo, in aere danico, eam in in-
 „fantibus vel Pueris vel Puellis, me nun-
 „quam tentasse, multoq; minus, in istis in-
 „stituere curasse; observata enim immode-
 „rata sanguinis ebullitio, aut medicamentis
 „appropriatis tempestivè adhibitis sedata,

aut narium hæmorrhagia, ductu naturæ
utpotè benigno soluta est. In autumnno &
hyeme, minore in qvantitate, quam in
vere & æstate, in variolantibus adultioribus
detrahendum esse Sangvinem subtexere non
pigebit; qvinetiam procerto statuendum,
in Germania, ac in aere Berolin: & Pome-
ran, Venæ Sectionem in adultioribus cum
postulatis circumstantiis plus valere atq;
prius admitti posse, quam in Dania, Nor-
wegia, Svecia, cœterisq; Regionibus Sep-
tentrional: Deniq; omnes me invidia ob Ve-
ritatem prosequentes, qvod suo contabescant
vitio, & non aliter, ac ferrum rubigine
consumantur sciant, & qvod ad eorum
coeterorumq; Malevolorum, supina ab ig-
norantia, corruptisq; tumidorum moribus,
Ora ulceribus infecta cacoethecis sananda,
cristiano ex dolore istud remedium sim
commendaturus probatissimum, qvod Im-
peratoris Roman: qvondam Celeberrimus
Archiatr cognomine Crato von Krafftheim
in libr. 6. Epistol. Medic. & Epistol: 41.

adversus sycophontæ morsum
candide docuit,

TANTUM.

De Malo Hypochondriaco.

QUod Malum hypochondriacum, sit malum purum spasmodicum, nemo nisi in Medicina hospes, inficias ibit, Cerebrofa enim a multis credita universalis Plethora, sicuti tanquam Idolon nullius momenti, sic quoq; suas merito patitur exeqvias, imo plane ex auctoratur. Autem illud malum, secundario à turbato sanguinis motu, seu suæ causæ saltem effectu, in venis portæ, aliisque abdominis inferioris vasis sanguineis, quando scilicet sanguis, ob Diathesin vel scorbuticam, vel aliam, depravatus ac vitiosus factus, exindeq; ob qualitatem vitiosam suo in motu retardando turbatur, & in orgasmum excitatur, si sit secutum; nam hoc fieri non potest, nisi dum a spastica contractione vasorum, in motu retardatur suo, crassior simul existat, acescendo de novo remoras injiciat, & istas denuo incutere haud valet, nisi tubulosa viscerum compages, & membranæ eam in volventes, nerviq; eam pervadentes crispentur, stringantur, h. e. spasmodicè afficiantur motu; hæcque actio minime concipi potest, nisi quod actiones

vitales & animales turbatae existant oportet, lymphæq; circulus, eo modo in abdomine inferiore segnior fiat necesse est; ista deinde lymphæ sic accensendo & subsistendo crassior existit, ac sua vellicat partes adjacentes acrimonia, imò ad crispaturam & spasmus cogit. Aut primario, dum erroribus diætæ variis & sæpenumero conjuncta corporis nativæ debili dispositione, tonus viscerum elangvidus & depravatus existit, proindeq; primo mala & depravata ciborum digestio subsecuta, ex vitiosa ciborum digestionem insanus & corruptus Chylus, & ex insano & depravato Chylo, crassus, acris & depravatus Sanguis suboritur, qui uti promuscondus, cæteros e sinu suo totius corporis humores, eadem labe depravata infectos exporrexerit, & per viscerum colatoria, aliaq; corporis emunctoria secerni finit & largitus, ansam insimul suppeditavit, ut existentibus hic causis materialibus acris vellicantibus, in machina ad pathemata via sternatur hypochondriaca. Vapores, si rem magis pertransennam illustrem, & statu in naturali continuo & perenni transitu, intestina cæteraq; pervadentes viscera, ob tot in statu mor-

morboſo ſeu præternaturali, partibus membranofis, viſcerumq; tubulis introductas & communicatas criſpaturas in ſuo retardantur motu & tranſgreſſu, hinc ad latera undiq; retropulſi, iterum lege motuum naturæ, reſiſtentia minoris portas premunt, diſtendunt, vimq; exercendo elatiſcam ſummo cum damno Solidis imprimunt, ea autem fluidis reſiſtendo percirculantibus, æquilibrium magis auferunt, eoq; modo tot morbi anomaliam interunt horrenda; & cui ideo non conſtat, vapores ſpecifico humore acido aſtero, vel bilioſo, vel atra bile infectos, deleteria ejusmodi efficacia & vitiato motu fluidiſſimi nervei, plusquam milies induxiſſe, & ſemper inducere valere non modo vertigines, cordis palpitaciones, cardialgias, borborygmos, ſed & ſi in conſenſum plexus meſenterii, uteri, inteſtinorumq; trahantur, è momento horrenda motuum ſpaſticorum ſchemata ſe ſiſtunt, & cauſantur, ut hinc modo paſſio hyſterica, modo tormentum colicum, iliacum, conatus vomendi cum anxietatibus præcordiorum inſignibus, cholera ſicca, flatuumq; frequentia obſerventur, quare ſi dicam, quod mirus flatuum proventus tan

quam mali hujus signum caracteristicum-
sint in ventriculo intestinisq; retenti vapo-
res, à rarefacta pituita suborti, me non à
veritatis tramite aberrasse arbitrarer: non-
ne jam ad istam retentionem primo contri-
buit spastica membranarum intestinorum
constrictio? unde ista constrictio? nonne
à causa materiali, indolem suam fluidis de-
bente virulentam, ab iisdemq; ibidem se-
creta? Sic bilis aut nimia sua acredine fer-
mentescibili vel nimia inertia, vel succus
pancreaticus nimio suo acore, vel mucus
ventriculi intestinorumq; si nimis tenax &
lentus, lateribus adhærens & rarefactus non
exiguum ad flatuum proventum conferunt
momentum. Mira porrò flatuum frequen-
tia, si diaphragma nimis premit, premen-
do nimis explanat, efficit ut nimis exten-
dendo illud & ejus motum, & viscerum
tam superiorum quam inferiorum motum
impediat naturalem, hinc respiratio diffi-
cilior, & hypochondria filo constricta quasi
quandoq; observantur, hinc asthma hypo-
chondriacum, & si in simul lienis aliorumq;
viscerum realis adsit infarctus, h. e: secer-
nenda in eorum tubulis hætherogenea si
sint retardata, impacta, & temporis tractu
in.

indurata, aut si naturæ conatus alii ob spasticam intestinorum, aliorumq; viscerum constrictionem, impedianrur, agrotantes in magnum suffocationis metum sæpius dejiciuntur. Intestinum Colon suo nimirum situ, sua textura, suaq; formatione, magnum tam at retinendum flatuum seminarium, quam ad eorum existentiam sustinendam, eamq; propagandam afferre Symbolum si dicam, me non à veritatis tramite procul distare putarem. Aut si ob diathesin fluidorum & crispaturam spasmodicam solidorum in hoc morbo æquilibrium inter solida & solida, inter fluida & solida, & fluida & fluida ita sit sublatum, ut partium solidarum vis innata, eorumq; elater & energia præponderet vim & motum fluidorum, & de hinc tot & variæ motuum, scenæ spasticorum formentur, sufficit, quod malum hypochondriacum purus dici mereatur morbus spasmodicus. Tametsi jam-malum hoc aut à multis stasibus, remorato & turbato fluidorum motu in solidis, à causa materiali acri vel acido, vel acido austero spasmodicè constrictis, aut à proportionem & æquilibrium inter solida & fluida sublato natales traxerit suas, credendum tamen & firmi-

ter inculcandū, sanguinis præprimis, lymphæ & fluidissimi nervei vitiatam essentiam, tot variantiū mirorum dramatum præcipue culpandam esse. Unde nam certæ dolorum species? nisi fluida omnium solidorum angulos & latifundia permeantia, è suo sinu certi generis solida acuta, vi vellicanti & adstrictoria prædita, lymphæ vel adhuc innatantia, vel realiter ea exsoluta & deliberata ejecisse, solidorum in hoc malo imprimis mesenterij & Ventriculi compagem ad crispaturam, eorumq; elaterem ad oscillationem depravatam redegeisse admittamus, materiales causæ adsint necesse est. Sanæ rationi porro congruum est, quod ex viscerum compagis stasibus, obstructionibus ingurgitationibus & concretionibus quibuscunq; subortis modis, sanguis mirum in modum denuo vitari & depravari possit, h. e. à sua desciscat crasi, crasior utpotè existat, quomodo autem crasior existere posset? nisi ejus partes immutentur magisq; cœant, immutari & coire iterum non possent, nisi ex volatilibus corpora crassa acria, ex gelatinosis mucosæ, vel pituitosæ coexistent, proindeq; fluidissimi nervei essentia mirum in modum vitietur, at-

q;

q; ejus motus evidenter turbetur, hoc quod verum experimur perspicue à posteriori, & quidem primo à moribus animi, mores animi enim sequuntur temperamentum corporis; secundo ex contiua fere depravata ciborum digestionem, ructibus acidis, acidorum vomitionibus, sudore acidum spirante, mox inopinata diarrhæa, mox obstipata alvo, multis in partibus membranosis, lancinantibus doloribus, vertigine crebra, cardialgiis enormibus, urina lymphida in paroxismo, extra eum cum sedimento quandoq; sabuloso rubicundo & farinaceo, calculosorum sæpius sedimento fere simili, modo quod acicula eminentiora referat, & latera vasis undiq; ab ipsis obsideantur, certissimo indicio fluidorum vitio, morbi hujus maximam esse acceptam referendam partem & tertio ex subsequente incrassata & collecta serosa materia. Unde nam quoq; tot algores & tot horripilationes apud ægrotos isto morbo affectos? nonne à partibus copiosis terrestribus & acido austeris, cum sanguine adhuc ægrè circulantibus, quibus ejus motus progressivus mox suprimitur, mox in orgasmum redigitur ut dehinc partium solidarum debi-

bitus tremor modo remittat, modo indebité exaltetur. Et undenam in hoc morbo tam insignis quandoq; viscerum langvescentia? Nonne (1) à fluidorum discrasia (2) à hæterogeneis vi constrictoria præditis, tubulisq; viscerum impactis, quibus dum cursus fluidorum imprimis Sanguinis, & fluidissimi nervei retardatur, impeditur, vel plane inhibetur, viscerum tonus elangere incipit; in solidorum recta dispositione & fluidorum per ea debito cursu consistit sanitas, contrarium à contrariis facile liquet. Et undenam a Posteriori omnia antispasmodica, acidum absorbentia, infrigentia, aperientia & mucum attenuantia, in ægrotantium summum cedunt solatium, & ab iisq; motus spasmodici comprimuntur & tolluntur, nisi ex fluidis præcipue sanguine, depositæ tam inimicæ partes vellicantes, prementes, effervescentes, in primis viis stibulantes, spasmodicas contractiones sic causantes, iis non nihil essent correctæ & immutatæ: Et undenam in pluribus hypochondriacis medicamenta purgantia tam ægrè cedunt? nisi hoc ab acido, vel acido austero in primis viis præternaturali condito fieri admittas,

aci-

acida enim purgantium vim in fringunt & enervant, tonus viscerum jam elangvet, purgantia eum adhuc magis destruant, perfundantq; undenam quoq; à paucis ab iis potentis acidis introsumptis, tam cito orgasmus, tamq; cito de hinc cardialgiæ & flatum proventus excitantur, nisi hæc à causis materialibus in primis viis stabulantibus, & à promocondo secretis cooriri concedas: & undenam ex multis hypochondriacis & hystericis evadunt hectici, nisi hoc fluidorum partibus acribus, & solidorum ab iis tono facto depravato adscriberes. Et si secundum vanam multorum opinionem verum sit, quod nullum acidum sit in sanguine, nullumq; præternaturale in primis viis, ideoq; ab eodem nullæ in corpore metuendæ tragediæ, quare fere omnes hypochondriaci à pauca acidorum quantitate maxime læduntur? Quare multi per totum vitæ curriculum sæpius ructunt acidum, vomitus patiuntur accerrimo acido imprægnatos, madore & sudore perfunduntur quandoq; acerrimo, uti in Matrona 46 annorum hafnienfi, Cive hafn: 50 annorum pluribusq; aliis sedulo observavi, unde sudor, unde mador, nonne à sanguine; unde sanguis isto corpore materiali acido præternaturali

nimirum infectus? nonne à chylo insano ad istum delato; unde autem chylus insanus? nonne à requisitis coctionem ciborum promoventibus depravatis, unde ista depravata extitêre? nonne à corporis fluidis vitiat, nonne à solidorum tono elangvido & spasticis stricturis deformidato. Et materiale ad calculos in corpore compaginandos, estne illud acidæ & austeræ indolis? sine causa enim partes terrestres & lentas viscidas coagulante & constringente, nullus generari potest calculus in corpore humano. Et numne aer tanquam principium nostrum vitale si multis hæterogeneis, corporis fluidis humani inimicis inquinatus partibus, sanitatem magis pessundare quam emendare posset? effectus quotidie luculenter ostentat, hinc vino vendibili non opus est suspensa hedera. Et quare infantes qui nullis vescuntur cibis acido imprægnatis, nullaq; potant liquida acida, excrementa tamen sæpius viridescunt und solche wie die gehackte Eber aussehn/ acidum semper acerrimum spirantia, cum multis torminibus, & motibus convulsivis quandoq; conjunctis ejiciunt, & quare tum ista tormina & motus

con-

convulsi vi ab absorbentibus & humores acres fermentescibiles educantibus supprimuntur! Quid si regeras, lac nutricis acorem in se continere, ab eoq; consequenter excitari tormina, Resp. si Nutricis lac in se contineat acorem illudq; sit secretum quid à sanguine, quemadmodum revera est, & manebit tamdiu, donec genus cesset humanum, sequatur oportet, illud tanquam materiale quid cum lacte ante coexistit in sanguine, unde autem existere possit, nisi chylus antea fuerit vitiat, nisi & in Sanguine partes ejusmodi ad acescentiam pronæ, spiculis jam dotatæ acidum referentes adessent, unde autem chylus vitiat? nonne à humoribus quoq; in primis viis præternaturalibus, & posito sed nondum concessio, quod acidus vel alius acris humor in humano corpore præternaturalis à motu sanguinis in venis turbato suboriatur, unde autem ista motus turbati causa? nihil enim à seipso existit, nonne ab aeris mala indole, nonne ab acidis ingurgitatis, ac intemperato vitæ genere? nonne à vita sedentaria, a humorum segnitie, & animi passionibus progigni potest? & quid dices,

si omnia obstacula nimiae fluidorum pressio-
nis removeantur, & acredo vellicans con-
stringens & ab ea dependentes viscerum
spasmodicae contractiones remaneant, uti
millesies observavi, cum artificiales sangui-
nis evacuationes irritato conatu institutae sunt.
Si omnis sudor, omnis transpiratio insensi-
bilis, caeteraq; varia secernenda necessaria,
plane cessarent, facilius conceptu esset san-
guinis compressionem, ejusq; ob eam ex-
citatum in vasis spasticè contractis turba-
tum motum, inter causas mali hypochon-
driaci primarias recenseri posse; sed quem-
admodum omni momento excernenda
per corporis emunctoria, cumq; iis multa
heterogenea exonerantur & educuntur,
sic quoq; impossibile erit, fluida à suis vin-
culis quotidie exsoluta, tantam compres-
sionem in Vasis ad congruescentiam ex-
citandam causari ut valeant, & congrue-
scentia involvit ne aliqualem stagnationem?
Sed quomodo fluidorum cum primis san-
guinis stagnationem in vasis praecipue ma-
joribus sine vitae discrimine praesentaneo
concipere potes? Quemadmodum jam na-
turae molimina ut narium haemorrhagia,
& haemorrhoidum fluxus, similiaq; apud
non-

nonnullos hypochondriacos & Melancholicos, nondum à sangvinis copia, vel ab ejus motu imaginato turbulento in vasis primariò, sed à sangvinis alioquin libero in visceribus cursu, à spasticis ab acredine illatis crispaturis, à stasibus, vel infarctu, vel dispositione scirrhusa non nihil præepedito secundariò suboriuntur, quandoquidem extra dubium positum, quod hoc modo æquilibrium inter solida & fluida, tam quoad vasa quam ad resistantiam sit sublatum, proindeq; à nimia fluidorum in viscerum tubulis constrictis, pressione, lege duntaxat naturæ, unda scilicet undam continuo pellente, portæ tandem ibidem aperiantur, ubi minores sunt resistantiæ. Sic quoq; cursus fluidorum impeditio, minime absolute à sangvinis copia derivanda, ideoq; nihilminus, quam mali causa concipi potest primaria, sed potius credere firmiter inducor, sicuti & ipsa veritas pro me loquitur, quod cursus fluidorum impeditio, seu ejus remora, & dehinc existentia naturæ molimina sint verus effectus suæ causæ, spasticæ nimirum contractionis ventriculi, intestinorum, mesenterii, aliorumq; viscerum nobiliorum, vel infarctus vel dispositionis scyrrhusæ in iisdem: Unde jam

D

istæ

istæ spasmodicæ contractiones, unde infarctus, stases, similesq; causæ? nonne à rebus materialibus istos effectus excitandos vi & efficacia præditis: Ex hisce clarè & distincte erit colligere, quod neutiquam plethora, vel sanguinis in vena portæ retentio, sit absolutè causa mali hypochondriaci, sed potius effectus suæ saltem causæ, præsertim cum â posteriori quoq; ulterius constet, quod plurimi hypochondriaci nihil minus quam Plethorici observentur (2.) quod hæmorrhoides fluentes cum mali continuatione hypoch: quotidie advertantur (3.) quod, apud multos hæmorrhagiæ narium, hæmorrhoid: fluentium vicarium, ulla sine morbi intermissione suppleverint, & istæ in ætate annosiori, in hæmorrhoides fluentes mutatæ ullo sine mali levamine (4) quod apud multas mulieres & virgines, quibus menses debito fluunt tempore, observentur morbi articulares, & pathemata hypochondriaca enormia. Ex quibus omnibus clarè elucescit, quod neq; malûm hypochondriacum primario a Plethora & motu turbulento in Vena portæ, neq; Arthritis vaga a solo orgasmo sanguinis, uti multi inscioli & imperiti Medici ullo sine fundamento perhibent existant, vel

san-

sanguinis detractiōe aliisq; ejusdem cru-
oris evacuationibꝯ universaliter sanentur
(5) Quod multi sine hæmorrhagiæ narium,
sineq; hæmorrhoidum fluentium beneficio,
a solis appropriatis medicamentis adhibitis,
& unica tempeſtiva V. S. ne administrata,
a morbo præmemorato, tanquam multo-
rum lerna malorum ſint deliberati, &
deniq; (6) quid hæmorrhoidum fluxus,
quid narium hæmorrhagia, cum viscera a-
tonia laborant, uti ab iſta affecta revera &
ſemper advertantur, cum in iis inſarctus &
tumores adſint Scyrrhoſi, efficere valerent?
porro ſi Meſenterii glandulæ induratæ, ſi
diſpoſitio ad hecticam, ſi diſpoſitio ad Ca-
thexiam & hydropem cum malo hypo-
chondriaco, conjuncta adſint, nonne vitæ
theſauri ſubtractione & fluidiſſimi nervei
in ſimul deperditione, morbus incremen-
tum caperet inſigne, imo ad *ακμὴν* perve-
niret, uti lugebunda proh dolor! omni die
Exempla de hac præpoſtera medendi me-
thodo loquuntur. Quod ſi autem ob cau-
ſas evidentes antea explicatas, ſanguinis
retardatio in vena portæ tanquam effectus,
ex diſtinctis & clariſ advertatur circum-
ſtantiis, & nulla gravia contra indicantia
Symptomata V. S. prohibeant, naturæ, ut
D 2 ſan.

sanguinis circuitus emendetur, tempeſtiva
V. Seſtione ſuccurrendum eſſe ſvadeo, re-
laxatis ſic ſolidis, fluida curſum ſuum de-
nuo liberius abſolvere poſſunt; cardo ta-
men totius curationis in fluidorum cor-
rectione, ſpaſtica viſcerum, aliorumq; ſo-
lidorum conſtrictionis prudenti ſublacione,
eorum apertione, & deniq; toni eorum
corroborando depravati reſtitutione verti-
tur: quæ omnia tam a medicamentis con-
venientibus, imprimis Martialibus quam a
temperato & circumſpecto vitæ genere, an-
nuente divina gratia, modo ne malum nimis
inveteratum, & ægrotantes nimis animæ pa-
thematis & præjudiciis indulgeant, quæ Cu-
rationem non modo retardare ſed etiam im-
pedire valent, feliciter obtineri queunt, de
quibus meis in obſervationibus Medicis,
& peculiari tractatu de morbis
meſentericis plura.

TANTUM.

De Vera Fluidissimi Ner-
vei seu succi Nervosi
existentia

Ejusq; genuino usu.

Nervorum cavitate & Mer-
curialium effectu in Ma-
china Humana.

Epistola Physiologico-Me-
dica data

Ad

Domin. J: Adam: Hoffstättern,
S. R. M. Dan: & Norweg.

Justitiæ Consiliar: Archiatr. & Academiae
Hafniensis Medicinæ Professor: P.

Anno M. DCC. XIII. in Mense Octobr. d. 28.

Vir Præ-Nobilissime, Con-
sultissime & Clarissime!

Amice honoratissime!

Mihi literis jam hisce Tibi obstreptenti
ut ignoscas, est quod etiam atque
etiam rogitō. Cum enim præteritæ hebdo-

madis die Mercurii Te visitandi occasio mihi opportuna se offerret, eoque tempore ad Medicinæ campum discursibus uberimum Tuis acceptissimis invitarer, ac multis parasangis tandem ad Spirituum animalum seu fluidissimi nervei (de cujus energiea & motu Hypocr. & Galleno jam constitit, primus impetum faciens, secundus spiritum appellavit) Doctrinam, an nimirum ejusmodi spiritus, seu fluidum Nerveum, coëxisterent in machina nostra animali, (2) Utrum eorum ope actiones per Systema nervosum perficerentur animales? (3) An nervi essent cavi, devolveremur, Tibi contrariam tuenti partem, quamvis satis evidentia, & probantia argumenta opponerem, eamque istis diruere anniterer, frustraneo ausu præter omnem opinionem tamen operam impendisse meam sum expertus: Quocirca, ut opiniones rejiceremus præconceptas, à quibus enim nos veritatis tramite facillimo averti posse negotio nemini non constabit, quæque cognitioni accuratiori Oeconomiae animali deesse viderentur, seu in veritatis abyssu adhuc occulta laterent, investigatione hauriemus indefessâ, argumenta plura in arena pronascentia mea, brevissimis in fasciculum col-

colligere, ac literis hîsci Tibi aperire decrevi. Tantum autem abest, ut Tibi, Vir Cl. litem moverem, vel tecum contentionis funem traherem, quin potius in *Castra scientiarum Tuar: Medicar.* amicaliter me descensurum, & ab iis incrementum meis Principiis, à sanis & novissimis parum vel planè non aberrantibus, comparaturum confidas. Et quamvis secundum Doctissim: Baglivum, (qui multis tamen aliis in locis de hac materia fusè disserens sibi haud tectè contradicit) aliosque plures, vis & energiea motuum haud omnino dependeat à fluido, nimirum spirituofo, sed potius à valido solidorum elatere, vique iis innata; quamvis porro nervorum divaricatio varia solidis cumprimis, undique Musculosis partibus interfita, ad impediendum auræ subtilissimæ nerveæ momentaneum liberumque transitum à nonnullis opponatur. Quamvis sint, qui nervis nullam porositatem, nullamque cavitationem concedere velint: suadent tamen argumenta, & à priori & à posteriori, omnibus & singulis præjudiciis immunibus obvia dilucidaque desumpta, omnia nimirum corpora cujuscunque sint texturæ, figuræ, magnitudinis & ponderis, non à

seipſis ſed ab aliis, moveri; lex eſt hæc naturæ, non à vanæ imaginationis cimeriis, non ex nudis ſpeculationibus, ſed ex inconcuſſa, ad mundi interitum perduratura veritate pronata. Quod ſi jam hoc omnimodæ & ſempiternæ veritati conſonum eſſe, neminem non latebit, corpora quoque animal: omnia merè paſſivè ſe habere, nullam à ſeipſis edere ullam functionem, quilibet concedat oportet, ea propter aliquod movens activum fluidum, quod organa corporea principaliter actuare, atque ad obeunda munia determinare poſſit. requiratur neceſſe eſt: hinc in læſi organi culpa ſecundū multorum ſententias ſolummodo defectus motus conſiſtere certe nequit, repentina enim mors à nimio gaudio, metu, ira & terrore, illæſo organo ſolido, hypotheſin claram procul dubio & liquidam noſtram reddet, movens ergo læſum, quod aut nimis ſuppreſſum, aut nimis exaltatum fluidum ad eſſe expedit. In mentis poteſtate minimè ſitum eſſe, ut omnes dirigat actiones, planè arbitròr, quippe cum multæ dentur, quæ puræ automaticæ ſaltem dici merentur, ſic reſpirationem, lymphæ ſecretionem, bilis, fluidiſſimi nervei, ſucci pancreatici, ſalivæque

que percolationem & separationem, sic appetitum fluidorum & solidorum, sic lymphæ & sanguinis circulationem, actiones inter puras authomaticas recensendas esse, quem quæso fugit? Et certe si *διάνοια* seu menti absolutum Dominum in corpus esset concessum, seu si *διάνοια* omnes machinæ animalis functiones sola dirigat, nos nunquam debiliores evaderemus, nunquam ægrotaremus omnesque corporis functiones & actiones semper integræ, ac sine labe ulla sanæ existerent, quandoquidem extra omnem dubitationis aleam, mentem corpori suo integritatem vitæ, intime conjunctâ semper vovere & quærere, positum esse totus confido. Quemadmodum jam mens nunquam deficere potest, quoniam Ens est merum cogitans & volens à mente Perfectissima Deo subortum, & quasi radius minimus a vasto toto corpore solari egres-
sus, definiri potest, corpus tamen in dies, præsertim cum ad ætatem vergat provectiorem, debilius evadit, sæpiusque morbis affligitur calamitosus, sequitur ejus functiones omnes ab ipsa mente absolute haud dependere, posita enim causa sufficiente & valente, non potest deficere effectus.

sint ergo necesse est, præter mentem alia corpora ista ignobiliora, quæ destructibilia meritò dici possunt, quibus organa duntaxat actuari, & tubulosæ musculorum compages inflari ad motum possent; siquidem musculosis partibus nulla se movendi facultas, proprie ab illis pronata inhæret, sed tantum tam a sanguine interfluente quam ab aura aliqua summe mobili illis accedit. Et ista corpora sunt fluidissimum nerveum seu spiritus animales, qui ex sanguinis arteriosi subtilissimis portionibus, partibusque aereo-æthereis impregnatis consistunt. Utrumque probatur affabre 1.) quia latex purpureus originem fluidissimi nervei, id est substantiam cerebri glandulosam seu corticalem irrigat, inundando permeat, residuusque refluit. 2.) Ligatis arteriis carotidibus, fluidissimi nervei productionem vel potius secretionem inhiberi e vestigio videmus, certissimo indicio, sanguinem esse ejus fontem, 3.) quia alimenta fluidissimi nervei reparationi litant, imprimis *εὐπείθεια* hinc ab inedia vel laboribus delassati melius ab *εὐπείθῃ* quam ab omni analepticorum apparatu reficiuntur. 4.) Rem evidentiorē ad reddendam ligaturæ & relaxationes nervorum diaphragma-

tis symbolam conferunt non exiguam, ligatis enim istis, e momento motus omnis respiratorius tollitur, relaxatis autem e contrario motus quantocyus refuscitatus visus erit, evidentissimo argumento perfluidum indifferenter summe mobile (per quod spiritus animales intelligi velim) motus animales & vitales perfici & prorogari. Placidissimum autem esse ejus motum in naturali nempe statu insystemate nervoso, ac moderatissima villorum tensione peragi huc meminisse juvabit. 5.) Et cum nervi undique laxè per totum disseminati sunt corpus, quomodo quæso eorum expansio, eorum contremiscentia placida, in instanti nictu oculi citius, imo in momento & juxta mentis imperium & objecta corpus nostrum afficientia fieri posset, nisi admitas in illis corpus fluidissimum velocissimumque, nec non æquali pressurâ dotatum? videmus ne aerem atmosphæricum in minimis saltem punctis certo vibratum modo, motum istum impressum in instanti ad partes sibi conjunctas lateque distantes propagare sonumque producere posse? quidni fieret in vasis perfluida pressura placida velocique motu instructa, a sensorio communi protractis, subortis, & apicibus extre-

tremitatum partium contiguas, 6) sensus pun-
 ctorius & fornicationis post partium aliquā
 compressionem redintegratum motum, seu
 fluida antea in partibus solidis, tam in motu
 quam vi expansiva elastica impedita, jam
 autem in integrum restituta, de novo vim
 suam elasticam exercere indicat. Posteri-
 us ad probandum: sic Principium nostrum
 vitale, omni momento nos ex Aere hau-
 rere nemini non constabit, cujus enim ae-
 reo-æthereæ partes elasticæ scilicet, cum
 sanguinis portione subtilissima sociatæ, flui-
 dissimum nerveum seu Spir. anim: vel vi-
 res constituunt, id quod vel exinde clare
 patescit, quoniam ad vitæ conservationem
 motus fluidorum præ aliis requiritur, hic
 autem non nisi ab æthere derivandus, cui
 se movendi vis inest absoluta, eam sibi
 servat, ac aliis interfluentibus concedit:
 dilucescit quoque exinde, cum ab aeris
 diversa indole diversa quoque hominum
 vivacitas observetur, ejusque sanitas satius
 & citius promoveatur vel impediatur. Sanguinem quidem ad motus vitales præstan-
 dos continuo concurrere, impetum autem
 & vim movendi a cerebro & genere ner-
 volo peti debere nullus dubito: prius evi-
 denter patebit, si ope Syphonis in anima-
 lis

lis quocunque mortis genere extincti arteriam injiciatur aqua tepida, tunc musculi illius partis recipientes ramos arteriæ antea rigidi moveri & agitari incipient, ad oculum etiam, membra quibus associati distendent. Tametsi porro vis solidorum innata parabolice a Rusticis aliisque graves labores sustinentibus, cibis autem crudis & lentis vescantibus, membris attamē præ aliis Epulis & lautioribus esculentis quotidie utentibus, ad pondera elevanda, dislocanda, laboresq; gravissimos perficiendos, robustioribus gaudentibus demonstrando à Celeberrimo Baglivo opponatur, seu, ut paucis multa dicantur, tametsi inquam, secundum ejus mentem, solidorum vis innata & energia plus ad partes movendas valeat, quam fluidorum velox & rapidus motus; suadet tamen è contrario motus certus tremulus compagis solidarum partium fibrosæ modò sensum caloris, frigoris, modo titillationis, vellicationis, doloris, inducens, illum sine fluidis solidorum confinia irrigantibus, pertranseuntibus & expandentibus, excitari & persentiri haud posse. Suadet quoque contrarium motus tonicus partium tum internarum tum externarum,

is-

isque vel sanus vel pestundatus, nulla licet evidens solidis labes affricta: Vires autem exhaustæ si sint, vel fluida in motu & mixtione turbata, statim motum tonicum subire mutationem deteriore, & in tota œconomia animali calamitosam cieri turbam, luculenter apparet. Fibras motrices ab una Origine, cerebro & meningibus scilicet progenitas, unam ideoque conspirationem connexionemque universum per corpus obtinentes *αὐτονομία* & mobilitatem solummodo possidere ab actu motis fluidis, utpote jugiter & harmonice liquore nerveo & interfluente sanguine, persuasissimus firmiter statuo. Unius positio attamen non est alterius exclusio. Solidotum vis innata omnino valet ad fluida in motum cienda, & in eo cœteris paribus conservanda, fluida autem valent solida ad vivificanda, & in motum actualiter deducenda. Quando enim fibræ motrices nativo tenore seu *εὐταξία* pollent, fluida omnino in circuirum melius impelli possunt, quod si autem istæ fluidorum vigore & motu sufficienti sint privatae, debitum in corpore effectum edere haud valent, sed potius instar corporum Sphacelo fere corruptorum se habere incipiunt. Ad veritatem ulteriorem de

te

tegendam, me conferens, illam quantum negotia concessura mea, ut a radicibus factis subtiliter limem, & tricis perplexis ex solvam, impræsentiarum porro proferam, quod scilicet, quemadmodum in glandulis substantiæ; cerebri corticalis exilissimis, ac sensus fere subterfugientibus, quippe cum istæ glandulæ secundum perspicacissimorum Anatomicorum indefessam periscrutationem, nonnisi quædam arteriarum extremitatum contortuplicatio seu congeries sit, seu si Archibaldo Pitcarnio eruditissimo Physiologo fides adhibenda, glandulam illam secretionibus inservientem, pro parte canalis, qui Venam arteriamque efformat, haberi, & istam saltem in curvatura arteriosa consistere statuendum erit, eaque non solum exteriorem cerebri ambitum & corticem incingat & complectatur, sed etiam interiora penetret, atque tandem sic arteriolarum propagines succosæ in fibrillas tenuissimas candicantes & depresse rotundas abeant, sicque istæ fibrillæ, flexu ultrò citròque ita implicatæ albicantes, albam sive medullarem cerebri substantiam secundum Clarissimi Bergeri, multorumque aliorum Physiolog: denique componant, seperatimque porrò exeuntes & suis

fuis quæque vaginulis inclusæ atque in funiculos congestæ, sub nervorum nomine, in omnes omnino corporis partes propagentur; Spiritus animales, inquam lege motus naturæ a Promo condo Sanguine, utpotè vitæ thesauro secernantur, sic quoque per jam recensitam substantiam medullarem nervosam, nutu mentis ad corporis amandantur partes, seu ad instar auræ, leni æquabili undulatione per genus nervosum & per cunctas fibrosas seu tubulosas deferuntur partes, hinc avoluntate, vel appetitu, vel objectis externis concitabiles, vel impetu veloci ad ataxiam mobiles sunt. Ex quibus meridianâ luce clarius, quod spiritus animales corpora fluidissima & indifferenter mobilia (quæ autem non animæ sensitivæ nomine, uti Vir Amplissimus statuere satagit, venire possunt) omnibus inserviant actionibus animalibus, dum non tantum, uti sæpius innui, ad omnes corporis partes, per nervos extensos amandantur, verum singulis momentis quoque alii atque alii influunt, vel ex impulsu Mechanico, vel mentis arbitrio moventur & dispensantur, quapropter, si in fluidissimi nervei seu Spirituum animalium motu, quicquid alii inscii Medici, aliter
 sen

sentientes sine fundamento perhibent, omnium actionum formalitatem consistere dicerem, me à veritatis meta parum vel planè non deflexisse arbitrarer. Quò antea commemorata adhuc evidentiorè scenerentur lucem, mentem nostram non solum sentire posse, sed quæ sentit beneficio Automatis, cui intimè est conjuncta, percipere, meminisse juvabit; quæcunque enim percipit, per sensus haurit, nullam siquidem cognitionem rerum habere possumus nisi per ideas, quas de his vel illis per sensus percipimus, sensus autem nihil aliud sunt quam corporum extra nos positorum perceptiones, quo modo ab ejusmodi materialibus mens afficeretur, hinc quoque ad rerum infallibilem veritatem detegendam nobis non sunt dati, sed saltem ad proportionem corporum nobis obviorum ad corpus nostrum exponendum. Equidem, quod imaginandi & sentiendi facultates ad mentem pertineant, nemo non concedet, quod autem istæ eam pertinere haud queant, nisi quatenus illa juncta sit corpori, nemo inficias quoque ibit. Mens, ut ita loquar, est nullibi, corpus verò in loco, quæ illud quod necessario adest, potest effi-

cere, quod nullibi? ergo eâ lege à sapientissimo Conditore sunt unita, ut ad certos corporis motus, certæ in mente sequantur cogitationes, & ad certas mentis cogitationes, certi in corpore excitentur motus, ille itaque motus & per fluidissima continua, & per corpora solida contigua ad mentis metropolium deferatur oportet: nulla autem habemus alia contigua, ad cerebrum sese usque extendentia, quàm nervos, venas & arterias, posteriores non sunt, nec esse possunt, illis enim abscissis & deligatis adhuc sentimus, hinc per nervos, quorum filamenta cerebro sunt contigua, & originem ei debent suam, mediante fluidissimo nerveo & ad mentem, ab eaque porro ad corporis partes propagantur & deferuntur motus. Nervos identidem corpora omnino esse excavata, seu poris undiquaque pertusa, & eorum textura ad oculum probat, & proinde ex eo liquet, quòd ligatura constricti aliquantulum intumescant, hoc autem fiat necesse est, & ratione humidiquò nutriuntur, & ratione auræ subtilissimæ, quâ expanduntur. Quodcunque jam patitur seu admittit intumescentiam, illud po-

rosū quoque esse, nemo nisi sui impos-
 contradicet, nervi intumescunt (magis
 tamen intrinsece quā extrinsecè) ergo to-
 tos porosos esse dici merentur : quod au-
 tem hæc intumescencia non adeò incurrat
 crassos nostros sensus, nullam implicare
 negationem valet; à sensuum enim nega-
 tione ad rei ipsius negationem nullam fir-
 mam procedere consequentiam cuilibet
 constabit. Et si succus satis crassus fructi-
 bus & floribus alimentum suppeditans per
 anfractuosos, imo occultos meatus ex imis
 radicibus ad summa arborum culmina a-
 scendere valet. quid quæso obstat, quò
 minus succus quidam fluidissimus, imo &
 rapidissimus, per cerebri & nervorum fi-
 lamenta distribui & propagari possit. Tan-
 dem, sicuti ex quotidiana experientia, re-
 bus super incude cudendo & recudendo aci-
 em aliquam, super cote & lapide lydio autem
 perpoliando & exagitando splendorem &
 aciem simul acerfiri erudimur; sic quoque
 ulterioris confirmationis & probationis er-
 gò, ad lapidem lydium revocando, bre-
 vitati studens adjungam, quæ à posteriori
 dicenda restabunt. Clara & perspicua red-
 dentur (i Ex nervi optici obstructione,
 E 2 quan.

quando nimirum ex illa morbus propullu-
lavit, qui Gutta serena dici suevit, quo
morbo certè nulla idea de his vel illis sub-
jectis ad Conarion deferri potest commu-
ne, hinc quoque isto affecti homines, splen-
dentibus oculis & apertis, cæci dicuntur.
Nervos esse corpora excavata, seu poris
undiquaque dotata, in iisque contineri cor-
pora fluidissima patefcit (2) ex eo, quod
nervi, quando quâdem vellicantur vel cris-
pantur acredine, aut lymphâ sociata, aut
ea exsoluta, aut sanguini adhuc permista
potissimum acida iis semper infensissima,
isti ad principia trahantur, iterumque re-
mittantur, unde hoc? nisi quod poris es-
sent pertusi & fluidissimo inflati corpore
largiaris, alioquin nondum momentanea
ista vellicatione acedinis ad principia re-
trahi possent, multoque minus istemotus
momentaneo quasi ictu ad mentem dedu-
ceretur. (3) ligatô hoc vel illô nervo,
seu obstructo à mucosâ glutinosa & lenta ra-
mosa materia, tametsi musculorum com-
pages fibrosa eô tempore ab humoribus a-
liis earum interstitiis stabulantibus tremat,
è momento nihilominus motus cessabit par-
tis, certissimo indicio, mediantibus nervis,
eos.

eosque trajicientibus Spiritibus moveri partes animalibus, quodque reconvalescentes, suis adhuc tremulantibus membris, cum ex defectu virium morbo attritarum, & nervi & muscoli inconstanter expanduntur & inflantur, imo & agilitate proinde destituuntur, satis superque commonstrant. (4) Quod porro Nervorum filamentorumque beneficio atque in in iis contento & præsenti nerveo fluidissimo moveantur partes corporis, meridiana luce clarius reddunt Paralytici, & atrophiam certarum partium affecti: principiis enim nervorum à lentis pituitosis, aliisque crassis perplicabilibus particulis obstructis vel ab istis saltem compressis, membra è vestigio, à fulmine quasi tacta, motu privantur suo, imò flaccescere & marcescere incipiunt, unde hoc, quæso? nisi motus Spiritum animalium ad lineam rectam, quam ad motum tendens rotatorium, succumque ad fibrarum latera premens nutritium abesset, ac nisi accedat (2) impedita eo loco arteriarum à sanguine, ob fluidissimi nervei defectum, lateralis pressio, ab eaque dependens eructatio tam succi nutritii alibilis quam fluidi musculorum tubulos distendentis. Et tab-

debumbentes scorcutica, quid quæso aliud indicant, quam sanguinem eorum discrasia modo falsa modo acida, infectum esse. ex eaque causa molestam lassitudinem membrorum semper persentire debere, hinc quamprimùm nonnullorum sanguis sua acedine, (non autem nimia pressione seu Plethora, uti multi inscitè somniant) aliquantulum liberatus, ita ut chylus ab affluentibus fluidis meliùs, uti antea, sit temperatus & dulcificatus, ad laticem purpureum, tanquam Promum condum sic perveniendo, cumque eò intimius se associando, suis tandem partibus gelatinosis & nutritiis acrimoniam involvendo, temperando, ac denique superando hoc efficit, ut motu intensiori arteriarum systolico & diastolico per earum glandulas, plus solito dilatatas, inter fibrillarum interstitia in majori copia alibiles gelatinosæ nutritiæ partes deponantur Spirituum anim: motu naturali directo quam rotatorio fibrillarum extremitatibus adigantur atque hoc modo tabescentiam sæpenuerò cum obesitate repente tum mutant: Unde Pathisis sic dicta nervosa, nonne a tono relaxato & languido in habitu corporis fibrarum motricium

cium? unde tonus fibrarum autem languidus & depravatus existit? nonne a defectu sufficientis vivacitatis fluidissimi nervei & laticis purpurei debitæ irrigationis, & debiti impulsu? Et quomodo Vir Clariss: imperfectæ paralyfis Phænomena, ubi quando salvo sensu perit motus, & salvo motu deficit sensus explicare velis, nisi à certa nervorum oppilatione & pressione, certoque fluidissimi nervei motu, rationem deduceres? quomodo membrorum amputatorum seu detruncatorum ab iis prodeuntium Phænomenorum, respectu idearum in cerebro impressarum recordationis, nodum solvere valeres gordium, nisi nervorum plenariam cavitatem, & fluidissimi nervei existentiam agnosceres? quomodo somnambulatorum, miras gesticulationes explicatu dignas, claras & perspicuas reddere possis? nisi fluidissimi nervei existentiam & ejus certum motum à mente determinatum in certas específicas corporis partes, ad exequendas nimirum eas actiones, quæ à certis ideis menti tanquam præsentibus cursu certo fluidissimi nervei propositis provênere, vocares in adjumentum; ista vestigia impressa, aut a seipsis se sistant

sine ullo interfluente fluido menti aut non;
à seipsis illi sistere se haud possunt, Ergo;
& undenam animalium truncata membra
aliquandiu moventur? certè à nullis aliis
corporibus: quam à relicto fluidissimo ner-
veo, & impresso elatere fibrillarum mo-
triciū: quomodo vires corporis definire
velis, nisi esse eas fluidissimum nerveum
confitearis? hinc in omnibus morbis ma-
lignis vires prostratas pro signo tanquam
pathognomico habendas esse vero, quis
est qui inficias ibit? & quid aliud indigi-
tant, quam fluidissimi nervei suppressam
elasticitatem, solidorum a deterrima Spa-
stica stricture enatum statum depravatum,
& sanguinis motum turbatum intestinum.
Et cur ætate provectorum fermentum ven-
triculi fatuum, blandis spirituosissimis sili-
cibus succo-nerveo iniicitur
stimulus, ita exsuscitari possit, ut integer
iterum redeat eduliorum appetitus? Et
nonne vera Spirituum animalium coëxi-
stentia in nervis evidens & dilucida opia-
torum usu & effectu luculenter apparet?
quamprimum enim eorum tantilla quanti-
tas modò sit adhibita, sulphur volatile blan-
dum, nervorum filamenta ingressum, in
cin-

cincinnos refiliendo quasi, mōx conarētat,
 & fluidissimi nervei inordinatum motum
 eō ipso cohibet, hinc somnus, subindeque
 sudor prodeunt, mox spirituum animalium
 nimiam elasticitatem demulcet, hinc
 doloris remissio subsequa, mox fluida in-
 crassescit, hinc sanguinis existit motus pro-
 gressivus lentior, ex eo pulsus tardior &
 vasa sanguinea inflata quandoque turgent,
 hinc cachecticis quoque opiata summe sunt
 noxia habenda, & febribus detentis, ab
 iisque debilitatis & ex haustis minimè sua-
 denda veniunt; & nonne apoplexiā, para-
 lyfi, memoriā læsa, vertigine, stupore
 membrorum correptis semper præsentissi-
 mum inferunt damnum funestum? Quo-
 modo, Vir Clariss. morbi Catalepsis, hercu-
 lei Epilepsiæ, imo Spasmi Tetani, Em-
 proptotoni aliorumque motuum convulsi-
 vorum horrendorum causas expiscari ac
 manifestas reddere velis, nisi (1) Nimis
 intensum elaterem fibrarum motricium S:
 nervorum & membranarum. (2) Æquilib-
 rium inter solida & solida, & inter fluida
 & solida tam quoad motum quam quoad
 proportionem aliquomodo sublatum, &
 præomnibus, Sanguinis orgasmum & flui-
 dis.

disfimi nervei ataxiam a certo fomite ex partibus scilicet vellicantibus acribus, constantem excitatum, accuses. Atrocissimorum Morborum lypothemiæ, Passionis hysteriæ, mali hypochondrici enormium & calamitosorum symptomatum causas, nullò claras, & perspicuas reddere valebis modò, nisi cum pluribus aliis fluidissimi nervei inordinatum motum, Schemata tot variantium, in viscerum latifundiis, aliisque partibus corporis, præcipuè membranosis spasmodicarum contractionum, crispaturarumque sæpenumerò pertinacissimarum excitantem, & a Machinæ fluidorum, præsertim sanguinis, corporibus præternaturalibus provenientem, causam tanquam evidentissimam quoque agnoscas. Nec sicco pede Maniacorum aliorumque delirantium perversas actiones prætereundas esse censeo, quippe cum clarè & distinctè Spirituum animalium motum inordinatum, Sanguinis orgasmum ac ejus diathesin, & duræ piæque Matris elaterem nimis intensum indigent & testentur. Quomodo, Vir Clarissime, animæ passiones explicare valebis, nisi istas esse Mentis commotiones, vel à certo Spirituum motu exci-
ta-

tatas, vel ab ipsa mentis cogitatione de rebus præteritis gratis vel ingratis, vel ab objectis præsentibus ortas esse, largiaris? Et quomodo vestigia, cerebri filamentis imprimi, eaque relegi, menti ad judicandum proponi possint, nisi hoc fieret a corpore fluidissimo indifferenter mobili, & in confiniis cerebri & mentis metropolio semper præsentem? solidorum solâ dispositione & figuratione certa hæc ut in actum deducantur planè impossibile est. Et nonne ex vitiosa matris imaginatione quæ variè utcunq; succrescit nunc, ab externis, motum vehementiorem, plerumque excitantibus, nunc ab internis, recordatione eorum pertinaci quæ aliquandò aspeximus, fluidissimum nerveum adeò impetuose excitatur ut ob partium de hinc teneritudinem generationis negotium facillime confundatur & foetus monstrosus vel massa omnino deformis procudantur? Plura de hac materia probantia adjicere potuissem, nisi temporis penuria & negotia obstitissent mea. Demum quæ Vir Clariss: de Ψ dulc. statuit, quod iste nimirum suâ substantiâ ob gravitatem, quâ pollet, ad sanguinem haud perveniat, me, aliosque Medicos non
in

in levem trahit admirationem, quandoquidem contrarius ejus effectus à priori est in aperto, & à posteriori toto illucescit die; imo in Medicina hospiti Empirico nostro famigeratissimo & aëclis suis, Lippis scilicet & Tonsoribus notus jam esse videtur. Quamdiu enim machinam animale totam esse perspirabilem mechanica ejus structura docet, & Mercurii cohæfionem talem esse experimur, tamdiu, præsertim cum pori corporis non adamantini, sed sequaces sunt, Mercurium istum salibus combinatum cum suo determinato æthere, qui ejus partes sine requie commovet, sanguini omnino suam affricare indolem neminem non concessurum confido. Et quamvis salium spicula a Mercurii partibus obtusa facta, ejusque annuli quasi recondita esse largiar, ea tamen cum ejus partibus lubricis levibus & mollibus ita coadunita nihi per svadeo, ut quam primum focui partium adiacentium Ventriculi, ejus calori continuæque conquassationi, motui diaphragmatis, fluidissimi nervei vigori nervosam ventriculi, & totius fistulæ intestinalis substantiam irradianti, quo fine dubio partes in motum magis adiguntur, offerantur in
lym-

lymphæ disgregata & soluta, vias aperiendo istam suppeditent ansam, qua Mercurii partes, dum in simul in indefinitum discontinuatæ, & in halitus quasi solutæ; lymphæ & omnes partes alluenti & irriganti sanguini ideo commisceantur, sicque cum suo velocissimo determinato æthere nihil de hinc inaccessum relinquant, nec viarum terminis coërceantur, quin etiam exterius admotæ transeant. Quæquæ à posteriori in veritate posita, per salivationem, ac eam quandoque per Diarrhæam & vomitum concomitantem, dolorum Ostocoporum remissionem, Catharorum exterminationem, Vulnerum phagadenicorum & cacœthi corum consolidationem, Luis Venereæ, Elephantiasis, & scorbuti rebellis extirpationem assertum meum quemadmodum confirmant; sic quoque nullum ambigendi amplius locum de Mercurii dulcis intima sanguinis commistione relinqui totus confidam: Et denique Vir Claris: unde hoc, quod Nutrix quando per aliquod dies Mercurialia sumpserit, infans ejus, ejusmodi effectus ac qui in Nutrice observantur, patiatur? evidentissimo nonne indicio quasdam mercurii partes in intesti-

testinis discontinuatas, subingressas vasa
lactea, perque ea delatas esse ad laticem
purpureum? Sed nolo nunc pluribus Te à
negotiis detinere gravioribus. Vale Vir
Clarissime, & amare perge Tibi
semper addictissimum.

Joh. Gottlieb Böttcher.
U. Medicin: Doct:

Soli Deo Gloria!

Bötticher, Johann Gottlieb,

Scrutinium medicum 1. De V. Sectione in variolantibus adultioribus
instituenda ; 2. De malo hypochondriaco ; 3. De vera fluidissimi nervei ...
existentia

Hafniae 1724

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- Med 5752#(Beibd. 4
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11270536-1